

Tweede Bijbelstudie over 1 Samuël

Inleiding bij 'Gebeden' – Bijbelstudies over Samuël van ds. W. Visscher, hoofdstuk 3 en (4)

1. Zingen Psalm 66 : 9 en 10
2. Gebed
3. Lezen: 1 Samuël 1: 1-10
4. Welkom
5. Mededelingen (briefje van de secretaresse)

Voor dat we iets horen over Samuël zelf, worden we op de hoogte gesteld van zijn ouders, en van wat er gebeurde vóór zijn geboorte. *Waar kwam hij ter wereld?* De Bijbel noemt de plaats Ramathaïm, ofte wel verkort: Rama. Aan deze plaats wordt toegevoegd Zofim. Volgens een verklaarder moeten we het woord 'Zofim' enigszins anders lezen, namelijk als 'een Zofiet' of 'Zufiet'. In Ramathaïm woont een zekere Elkana, die een zoon is van Jerocham. Er worden nog verdere voorvaders van Elkana genoemd en daaronder is een zekere Zuf. Wat wordt er van hem gezegd? Dat hij een Efrathiet was.

Wat moeten we met deze gegevens?

Allereerst is het van belang wat er van Zuf gezegd wordt: hij is een Efrathiet. Er wordt beweerd dat daarmee een Efraïmiet bedoeld is. Waarom? Omdat Ramathaïm op het gebergte van Efraïm is gelegen. Maar het is heel goed mogelijk om deze benaming te laten staan en dan de conclusie te trekken dat Zuf uit Efratha afkomstig is. Efratha is een andere naam voor Bethlehem. Om de een of andere reden is Zuf van Bethlehem naar Rama verhuisd en daar heeft zijn nageslacht gewoond. Naar hem zijn de nakomelingen Zofieten genoemd.

Zou deze veronderstelling juist zijn, dan zou de verhuizing van Zuf naar Rama het gevolg kunnen zijn van een bewijs van gehoorzaamheid aan de wil des Heeren. Want Zuf en zijn nageslacht behoren tot de stam van Levi en binnen deze stam tot het geslacht van Kahath. *Dat leren we uit 1 Kronieken 6 : 22-28 en 33-38.*

22 De kinderen van **Kahath** waren: Amminádab zijn zoon; ²⁰Korach zijn zoon; Assir ^azijn zoon; ^d Ex. 6:23.

23 **Elkana** zijn zoon; en Ebjásaf zijn zoon; en Assir zijn zoon;

24 Tahath zijn zoon; ²¹Uriël zijn zoon; ²²Uzzia zijn zoon; en ²³Saul zijn zoon.

25 De kinderen van ²⁴ nu waren Amásai en Ahimôth.

26 ²⁵ **Elkana**; dezes zoon was Elkana; ²⁶Zofai was zijn zoon; en ²⁷Nahath was zijn zoon;

²⁷²⁸Eliab zijn zoon; Jeróham zijn zoon; Elkana zijn zoon.²⁹

28 De zonen van Samuël nu waren dezen: zijn eerstgeborene was ³⁰Vasni, daarna Abía.

33 ³⁴Dezen nu zijn ze die daar stonden met hun zonen: ³⁵van de zonen der Kahathieten, Heman, ³⁶de zanger, de zoon van Joël, den zoon van Samuël,

34 Den zoon van **Elkana**, den zoon van Jeróham, den zoon van Elíël, den zoon van Toah,

35 Den zoon van **Zuf, den zoon van Elkana**, den zoon van Mahath, den zoon van Amásai,

36 Den zoon van **Elkana**, den zoon van Joël, den zoon van Azárja, den zoon van Zefánja,

37 Den zoon van Tahath, den zoon van Assir, den zoon van ³⁷Ebjásaf, den zoon van Korach,

38 Den zoon van Jizhar, den zoon van **Kahath, den zoon van Levi, den zoon van Israël.**

Uit Gods Woord weten we dat de stam van Levi geen erfdeel heeft ontvangen toen onder leiding van Jozua het land Kanaän werd verdeeld. Wel is bekend dat zij over het hele land verspreid een aantal steden kregen aangewezen waar ze konden wonen (48).

We lezen in *Jozua 21: 5* dat de nakomelingen van Kahath een aantal steden in het gebied van Efraïm kregen. Een vraag zou bij ons op kunnen rijzen hoe het gekomen is dat een tak van dat geslacht zich in Bethlehem heeft gevestigd. Helaas is dat niet te achterhalen. Wat we wel weten is dat Zuf is teruggekeerd is naar het gebied dat oorspronkelijk voor de Kahathieten was bedoeld.

Vrienden, een van de nakomelingen van Zuf de Efrathiet, is Elkana. Hij is drager van een naam die vaker voorkomt, maar voor zover bekend is, alleen onder de Levieten. *En wat is de betekenis van deze naam?* 'Door God gegrondvest' of 'door God verworven'. En deze Leviet Elkana woont dus met zijn gezin in Rama.

Welke conclusie mogen we trekken, dat verdere gegevens over het leven van Elkana ontbreken? Wellicht dat deze Leviet niet het werk van een Leviet doet. Want... in de tijd dat de dienst des Heeren wordt verwaarloosd, functioneert ook de eredienst in de tabernakel niet zoals het behoort. Dan is er dus voor de Levieten geen werk meer. Wat is daarvan het gevolg? Elkana moet op een andere manier in zijn levensonderhoud en dat van zijn gezin voorzien. Dat is hem blijkbaar goed gelukt, want hij kan zich de weelde veroorloven om met twee vrouwen tegelijk getrouwd te zijn. Wie konden dat alleen doen? *Alleen de tamelijk welgestelden*. Daar lijkt Elkana dus bij te horen.

Bigamie en polygamie

In de Bijbel vinden we geen uitdrukkelijk verbod op bigamie (tegelijk met twee vrouwen getrouwd te zijn). In de wet waren wel bepaalde regelingen gegeven die in gevallen van bigamie moesten worden nageleefd. Maar al lag er geen uitdrukkelijk verbod op het hebben van twee vrouwen, wel wordt telkens duidelijk dat zulke huwelijken de nodige moeite en spanning meebrengen: afgunst, jaloezie, twist, gekrakeel komen allemaal voor. Als eerste in het huisgezin van Abraham (Sara en Hagar), ook bij Jacob (Rachel, Lea, Bilha, Zilpa). David en Salomo hadden *meerdere* vrouwen. Salomo volgens 1 Koningen 11 : 3 zelfs 1000. En in onze geschiedenis wordt ook Elkana's huwelijk onder spanning gezet. Pennina heeft wel kinderen, Hanna niet. En... de kinderloze Hanna wordt door Elkana voorgetrokken. Dan zijn alle factoren voor een voortdurende spanning in dat huis aanwezig. Wanneer komt die spanning met name openbaar? Als ze met het gezin naar Silo gaan, om de Heere offers te brengen. In

ieder geval één keer per jaar gaan ze naar gewoonte naar het heiligdom te Silo. Het is niet duidelijk met welk feest, maar verondersteld wordt naar het Loofhuttenfeest. Wat kunnen we uit die gang naar Silo opmaken? Dat Elkana ernst maakt met de dienst des Heeren en het is des te opmerkelijker dat dit in een tijd gebeurt, dat velen van zijn volksgenoten met die dienst hebben afgerekend. Dus we mogen Elkana rekenen tot de getrouwen in het land. Hij en zijn gezin blijven gaan in de wegen die God in zijn Woord wijst.

Het heiligdom stond in die dagen in Silo. Dat is al gebeurd in de dagen van Jozua. Dat weten we uit **Jozua 19:51**... Omdat waarschijnlijk de tabernakel binnen de muren van een gebouw staat, wordt het ook wel een tempel genoemd. Tijdens dit bezoek wordt een offer gebracht. In dit geval een *vredeoffer of dankoffer*. Een deel daarvan wordt aan de Heere gegeven: dat wordt op het altaar verbrand. De rest wordt door de offeraar en zijn gezin gegeten. De huisvader, Elkana, verdeelt het vlees. Peninna krijgt heel wat voor haarzelf en haar kinderen. Aan Hanna wordt minder gegeven, want zij is maar alleen. Zij heeft geen kind, want ze is onvruchtbaar. Dat draagt ze als een stil verdriet met zich mee.

Elkana weet ook van dat verdriet. Hij begrijpt zijn vrouw en wil van zijn kant zoveel mogelijk doen om haar te troosten, maar daar is hij wat onhandig in. Hij vindt het ook moeilijk om Hanna maar één portie vlees te geven. Dan maakt hij er twee porties van. Letterlijk lezen we in Gods Woord: hij gaf haar een deel *‘van twee aangezichten’*. Daar is dan een dubbele hoeveelheid mee bedoeld. *Waarom doet Elkana dat zo? Omdat hij Hanna liefheeft.*

Dit is goed bedoeld, maar juist op deze manier wordt aan het verdriet van Hanna nog extra aandacht gegeven. Peninna, is blijkbaar jaloers op Hanna en ze ziet weer een gelegenheid om wraak te nemen. Dat is meerdere keren gebeurd, en ze sart ook deze keer Hanna, voor wie het kinderloos zijn zo’n verdriet is. Geen enkele blijk van medeleven met Hanna, maar ze schiet een giftige pijl op haar af: de Heere heeft haar baarmoeder toegesloten. Waarom zou de Heere dat gedaan hebben? Is er soms iets in het leven van Hanna, waarom God tegen haar toorn? Is Hanna’s vroomheid wel echt? Lukt Peninna Hanna uit om zo op een zondige manier tegen haar uit te varen en dat haar Godsvreze in duigen valt? Over kinderloosheid komen we nu of de volgende keer nog terug.

Om nog terug te komen op polygamie of een monogaam huwelijk. Zie ook blz. 20 van ons Bijbelstudieboekje. De eerste die twee vrouwen nam was Lamech (Gen. 4:19). Hij is de vader van het polygame huwelijk. Waar komt een dergelijk huwelijk uit voor? Uit een duistere bron. Het huwelijk is door de Heere Zelf ingezet in het paradijs, nog voor de zondeval. En is duidelijk dat een monogaam huwelijk naar Gods wil is. De Bijbel houdt ons deze norm voor. Mozes heeft het hebben van meer dan een vrouw aan banden willen leggen door een scheidbrief (Deut. 24 : 1): *Wanneer een man een vrouw zal genomen en die getrouwd hebben, zo zal het geschieden, indien zij geen genade zal vinden in zijn ogen, omdat hij iets schandelijke aan haar gevonden heeft, dat hij haar een scheidbrief zal schrijven en in haar hand gegeven en haar laten gaan uit zijn huis.* Mozes gaf zelf het voorbeeld om maar één vrouw te hebben: *Zippora (Ex. 4:25)*

We hebben gezien dat meerdere vrouw in een gezin altijd narigheid en ruzie hebben gebracht. Luisteren we naar het Nieuwe Testament, dan heeft de Heere Jezus polygamie

krachtig veroordeeld. Net als in onze tijd, kwamen in Jezus' tijd allerlei huwelijksproblemen voor, ook scheidingen. Het is opmerkelijk dat de Heere Jezus niet aansluit bij de meerderheid, maar teruggaat naar Gods orde en Zijn zalige geboden. Dat is en blijft de norm. Scheiden en echtbreuk is tegen Gods wil en daarom ook zonde. Dat leert ons de Bijbel: alzo spreekt de Heere.

Verdraagzaamheid

God heeft de zonde van polygamie verdragen, maar nooit goedgekeurd. En sommige van Gods kinderen heeft de Heere wel verdragen, maar ze zijn nooit ter navolging in Gods Woord opgenomen. Aan het leven naar Zijn geboden wil God zijn zegen geven

Nog een enkele aanwijzing met betrekking tot polygamie in de Bijbel

- God gaf aan Adam **één** vrouw
- David had meer *ongemak dan gemak* van zijn vrouwen en van de kinderen die hij bij hen allemaal verwekte.
- Jacob met zijn twee vrouwen en twee bijvrouwen: duidelijk leert de Schrift ons dat er weinig van Gods gunst op rustte.
- Maleachi onderwijst ons over het monogame huwelijk: één vrouw en één man (Hoofdstuk 2 vers 14-15) 'De HEERE is Getuige geweest tussen u en de vrouw van uw jeugd, met wie u trouweloos handelt, terwijl zij toch uw gezellin, en de vrouw van uw verbond is.
- Jezus zet in Mattheüs 19 een misstand recht over echtscheiding en verwijst naar de instelling van het huwelijk met deze woorden: 'Hebt u niet gelezen, Die in het begin de mens gemaakt heeft, dat Hij ze gemaakt heeft man en vrouw?' En dat Hij gezegd heeft: Daarom zal een mens vader en moeder verlaten, en zal zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn?' Hij vervolgt: 'Mozes heeft vanwege de hardigheid van uw harte toegelaten uw vrouwen te verlaten, maar vanaf het begin is het zo niet geweest'
- In Efeze 5 vergelijkt Paulus de relatie van man en vrouw in het huwelijk met de liefdes- en trouwrelatie tussen Christus en Zijn ene gemeente.
- In 1 Tim. 3 vers 2 schrijft Paulus *'Een opziener moet onberispelijk zijn, de man van één vrouw. Zie ook 1 Tim. 3 vers 12: 'Laten de diakenen de man zijn van één vrouw'; Titus 1 vers 6: 'Als iemand (ouderling) onberispelijk is, de man van één vrouw.*
Dit is genoeg om ons te doen geloven dat het Bijbels is om als christen maar één vrouw te hebben. Al blijft het waar dat God Zelf van Zijn instelling kan afwijken, zoals Hij toestond dat de ouders van Henoch (de kleinzoon van Adam) broer en zus waren. *Maar later verbood Hij het.*
Nog één ding: met alle verschil van inzicht in deze materie moge het duidelijk zijn dat elke man zijn vrouw zó moeten liefhebben als Christus Zijn gemeente liefheeft!

Zingen Psalm 119 : 83